

Deltagere:

Danmarks Jægerforbund, Nordsjælland	Finn Poulsen
Danmarks Naturfredningsforening	Helle Øelund
Friluftsrådet i Nordsjælland	Poul Erik Pedersen
Danmarks Idræts-Forbund	Bo Simonsen
Dansk Ornitologisk Forening, Nordsjælland	Inge Hansen
Dansk Vandrelaug	Bente Nielsen
Frederikssund Kommune	Karin Helene Larsen
Gribskov Kommune	Christian Lundberg
Halsnæs Kommune	Lis Vedel
Hillerød Kommune	Kirstine Thoresen-Lassen
Museum Nordsjælland	Liv Appel
Naturstyrelsen Nordsjælland	Jens Bjerregaard Christensen (JBC)
Naturstyrelsen Nordsjælland	Anna Thormann
Naturstyrelsen Nordsjælland	Jan Kidholm Christensen
Naturstyrelsen Nordsjælland	Jens Ole Andersen
Naturstyrelsen Nordsjælland	Tim Falck Weber
Københavns Universitet	Stine Krøjer
Københavns Universitet	Cecilie Rubow

Nordsjælland

J.nr. NST-210-00048

Ref. ANT

Den 19. december 2019

Afbud:

Helsingør Kommune	Emilie Goret Hansen
Nordsjællands Landboforening	Søren Hansen
Fredensborg Kommune	Mette Jeppesen
Danmarks Sportsfiskerforbund	Ejvind Hartmund

**Referat fra brugerrådsmøde Naturstyrelsen Nordsjælland 6. november 2019
onsdag d. 6. november 2019 kl. 13 – 16**

Oplæg ved Stine Krøjer og Cecilie Rubow fra Institut for Antropologi på Københavns Universitet om deres forskningsprojekt i Tisvilde Hegn.

”Kærlighed til naturen” – mennesker og menneskers forhold til deres omverden.
Spørgsmålet er, om kærlighed til naturen fører til, at man passer bedre på den?
Studieområdet er Tisvilde Hegn.

Cecilie og Stine har lavet interviews med en række brugere af skoven – bl.a. flere af brugerrådets medlemmer.

1) Enheden informerer:

Virksomhedsoverdragelse af NST medarbejdere er annulleret. Vi skal fortsat udbyde opgaver og også gradvist ned på et normtal på 15 skovarbejdere gennem naturlig afgang.

NP planen er under udarbejdelse. Det lover godt med 6 indsatsområder, baseret på de mange indmeldinger. God stemning i sekretariat og bestyrelse. Planen sendes i høring primo december.

Vi arbejder støt fremad med forvaltningsplanerne for biodiversitetsskoven. Særligt omkring den øgede græsning har vi forsøgt at være lidt mere præcise. Vi håber at

planerne kan komme ud i offentlig høring før jul. Brugerrådet vil komme i spil i forbindelse med den dialog/inddragelse som vi påtænker undervejs i høringsperioden og under selve implementeringen.

De politiske udmeldinger omkring flere urørte skovområder og nationalparker forventes i løbet af 2020.

Søborg Sø: Tredje jordfordelingsrunde er netop igangsat. Rådgivningsfirmaet har beskrevet forskellige vandspejlskoter. Den endelige kote er endnu ikke fastlagt. Der arbejdes nu med miljøkonsekvensrapporten som forventes i høring efter årsskiftet. Stort og velbesøgt arrangement i september "Åbent landbrug" i samarbejde med landbrugets organisationer.

Fortsat en betydelig aktivitet på skovrejsningen. Vi er pt. ved at erhverve nye arealer sammen med HOFOR, som er målrettet grundvandsbeskyttelse, men som også løfter en hel række andre funktioner. Skovrejsningsarrangement i weekenden i samarbejde med Growing Trees Network.

Kommunen og disk golf foreningen har ønsket at udvide den eksisterende disk-golf bane ved Arresødal, så der også kommer en banedel inde i skoven. Det endelige myndighedsarbejde er ikke landet og den aktuelle dialog om banen lægger op til en politisk revurdering i Halsnæs kommune.

NST vil fremover udarbejde naturmålsplaner for en række større lysåbne naturområder. Naturmålsplanerne vil være et supplement til driftsplanerne og målsætte driften ift. forpagteren og omverdenen.

Statens Seruminstitut har konstateret 4 personer med TBE i 2019, som menes knyttet til Tisvilde Hegn. Man har konkret undersøgt og fundet TBE inficerede flåter i området omkring naturlegepladsen i Tisvildeleje. Der er ikke undersøgt flåter i resten af skoven. NST har efter konstatering af de smittede flåter slået græs og opvækst, og har sammen med kommunen opsat skilte omkring legepladsen.

Nye direktør på Esrum Kloster Møllegård, Birgitte Meisner Nielsen. En af hendes hovedopgaver bliver arbejdet med at revitalisere stedet som besøgscenter i nationalparken.

Tibberuphus kommer nu forhåbentlig til at indgå som en del af samarbejde omkring Esrum-Tisvildevejen.

NST landbrugsdrift på en række større ejendomme blev sidste forår drøftet og besluttet ophørt. Det gælder bl.a. de Arrenæs-arealer, som NST efter udarbejdelse af Arrenæsplan sammen med kommunen havde besluttet at sælge. Sagen står stille rent politisk, men styrelsen arbejder naturligvis videre med det allerede planlagte centrale overdrevsareal.

Der har være "mud-race" ved Hillerød Stadion. DN har klaget over skader på naturen ved et punkt på ruten. Baggrunden er formentlig at der skete nogen ændringer kort før start, som ikke var helt klappet af.

2) Flis laves i skovene (fra DN)

NST Driftscenter står for håndteringen af vores flis. Der er depoter i skovene, som leverer flis til de lokale flisfyrede værker i fyringssæsonen. De fyldes typisk op to gange i løbet af sæsonen. Det træ der køres til depotet ved Jagtvej i Gribskov kommer altovervejende fra Gribskov og enheden Nordsjællands øvrige skove.

Der ligger derudover to andre lignende depoter, nemlig i Store Dyrehave og ved Farum. Disse depoter modtager træ fra skovene i Hovedstadsområdet og fra nogle af Naturstyrelsens arealer på Syd- og Midtsjælland.

Målet er at mindske kørsel til transport af træ og flis mellem skov, depot og varmeværk.

3) Arresø-fiskeriet - spørgsmål fra Finn Poulsen

Redegørelse fra NST (emnet har været drøftet i Grønt Råd i Halsnæs, samt i nationalparkens bestyrelse):

Erhvervsfiskeriet på Arresø har haft en lang tradition. Den nuværende fiskeriforpagter har haft forpagtningen i 30 år.

Som statslig institution er Naturstyrelsen forpligtet til at sikre at salg af varer og ydelser sker til den bedst mulige pris. Derfor skal forpagtninger mm med jævne mellemrum konkurrenceudsættes. Det er derfor Naturstyrelsen Nordsjællands vurdering, at den nuværende kontrakt ved kontraktudløbet ihht Budgetvejledning mm. ikke kan forlænges yderligere uden et udbud.

I september 2008 og igen i 2014 optræder ål i IUCNs rødliste som kritisk truet art. Rekruttering af glas og gul ål er faldet stærkt fra 1980 til omkring 2010, og er siden stabiliseret på et lavt niveau. Den årlige rekruttering af glasål til europæiske farvande i 2018 er 2,1% af 1960-1979-niveauet i "Nordsøen" og 10,1% i "øvrige Europa" ICES (fiskerirådgivning) anbefaler senest nov. 2018, at når forsigtighedsprincippet anvendes for europæisk ål, skal alle menneskeskabte virkninger (f.eks. forårsaget af rekreativt og kommercielt fiskeri, vandkraft, pumpestationer og forurening), som formindsker produktionen og udslippet af blankål, reduceres til eller holdes så tæt på nul som muligt i 2019.

Naturstyrelsen Nordsjælland ønsker derfor at stoppe ålefiskeriet. Hvis Naturstyrelsen vælger at genudbyde fiskeriet på Arresø, vil det derfor være et fiskeri baseret på sandart, skalle og brasen og uden tilladelse til at fange ål.

Sandarten har erfaringsmæssigt en meget svingende bestandsstørrelse, hvorfor man kan vælge kun at befiske bestanden, når der er store årgange. Et sådant fiskeri vil kunne ske med trailet udstyr fra Ramløse- eller Auderød Havn, og vil kunne udbydes i det enkelte år baseret på overvågningsdata.

Såfremt vandkvaliteten i søen når et niveau, hvor en biomanipulation anbefales af eksperterne, kan det også komme på tale at udbyde dette.

Samtidig mener vi dog også, at det etablerede sportsfiskeri efter sandart, som kommer rigtig mange til gode og som er muliggjort efter den nye adgangs bekendtgørelse for Arresø skal veje tungere i forhold til et erhvervs fiskeri, men det kan formentlig kombineres.

Vi er kede af, at vores stop for erhvervsfiskeriet bliver betragtet som en begrænsning for erhvervslivet i nationalparken i stedet for en prioritering af vores indsats for biodiversiteten. Det er vigtigt at forklare, at vores stop ikke er en myndighedsafgørelse, men et driftsmæssigt valg foretaget af NST, - fuldstændig svarende til når der udlægges urørt skov, som bevirker at nogle skoventreprenører ikke længere har arbejde hos os, eller når vi forpagter ud med begrænsninger i forhold til pesticider og gødskning. Det er også klart, at vi som lodsejer alt andet lige skal prioritere vores indsats omkring biodiversitet mere indenfor nationalparken end udenfor, - fuldstændig som det har

været et ønske at kommunerne og andre prioriterer deres indsats ifht de vigtigste naturområder. Ideen med nationalparken var jo netop, at man udvalgte nogle områder med større potentiale end gennemsnittet for så qua en målrettet indsats at gøre disse arealer endnu bedre, - dog heldigvis således at vi her i Nordsjælland har valgt fuldstændig frivillighed for lodsejerne ifht at indgå i eventuelle projekter.

Naturstyrelsen Nordsjælland har på et møde d. 6. 2. 2019 orienteret erhvervsfiskerne om Naturstyrelsens overvejelser om fremtiden i forbindelse med at den nuværende 10 årige fiskerikontrakt udløber ved årsskiftet. Når kontrakten udløber, skal bygninger mm ryddes i henhold til forpagtningsaftalens §8. Til sikkerhed for denne oprydning er der i forbindelse med kontrakten stillet bankgaranti.

Naturstyrelsen forestiller sig som udgangspunkt at erhvervsfiskerens bygninger og indhegningen omkring fiskeriet fjernes, som aftalt i fiskerikontrakten.

Hvis kommune, museum eller andre ønsker at bevare bygningerne, og tilbyder at påtage sig driften heraf samt garantere en eventuel senere oprydning, er Naturstyrelsen åbne for at indgå i en dialog herom.

Forpagterne er anmodet om at påbegynde en afklaring med kommunen, om hvad der kræves i forbindelse med rydning af det forpagtede areal.

Naturstyrelsen forestiller sig at arealet herefter skal indgå i den omkringliggende skov, dog således at der holdes en udsigtsskile åben fra Dunkevejen mod Kanalen og Ågabet.

Vi mener ikke arealet er egnet til grill-plads, shelter m.m., da det ligger for bynært og vil give anledning til fester mm.

Finn Poulsen: Ærgerligt at nedlægge sådan et gammelt erhverv.

NST redegørelse. Emnet har også været drøftet i nationalparkbestyrelsen.

Poul Erik: Fokus på at bevare kulturmiljøet ved Ågabet, håber at der findes finansieringsmuligheder.

4) Hvad optager medlemmerne:

Liv Appel/Museum Nordsjælland: Har fået 1 mio kr sammen med Nationalmuseet til Søborg Sø. Der skal undersøges nærmere om sammenhængen mellem søen og borgen, især fokus på aflejringerne i/på voldene og voldgravene. Voldgraven mod vest ved selve slotsruinen skal bl.a. undersøges nærmere. Resultaterne samles i en bog. NST: Evt. fælles dialog med lodsejerne i området.

Helenekilde besøgt. Der har tilsyneladende været ”gravrøvere” i form af detektor-førere på besøg. NST: Vi forsøger at gøre en indsats for at få restaureret området og fortidsmindet i 2019, hvor der er fundet en bevilling hos Slots- og Kulturstyrelsen.

Poul Erik Pedersen/Friluftsrådet: Friluftsrådet arbejder med en ny struktur lokalt. De lokale kredse omlægges og kommer til at minde om DN's model. I Nordsjælland sker ændringen omkring 2020/21.

Miljøministeren har igangsat en evaluering af nationalparkloven – desværre er Friluftsrådet ikke involveret.

Friluftsrådet vil gerne lave lokalt møde ifbm. høringen af forvaltningsplanerne for biodiversitetsskov.

Finn Poulsen/Jægerne: Flere sheltere står som booket hele tiden – men der er ikke nogen på stedet. NST: En udfordring at folk ikke afmelder bookningerne

Bente Nielsen/Dansk Vandrelaug: Foreningen har 90 års jubilæum i 2020. I den forbindelse har man drøftet foreningens varde ved Lille Gribsø, hvor der ikke længere er

udsigt over søen – er det noget man kan gøre noget ved? NST: Området er udlagt som urørt skov, så der laves næppe udsigtskiler.
Temaet for turene næste år er ”højdepunkter”.

Helle Øelund/DN: Det åbne land har en værdi i sig selv – derfor er skovrejsning lidt problematisk. Bruger en del kræfter på krydstogtkajen i Helsingør samt på at stoppe for yderligere grusgravning i Nordsjælland.
DN inviterer til åbent møde om Esrum Sø fredningen den 19. november kl 19 på Toldkammeret i Helsingør.

Christian Lundberg/Gribskov Kommune: Flere forespørgsler om hvordan man laver skovrejsning med fokus på klimaet, men faglig usikkerhed. Institut for geovidenskab og naturforvaltning på Københavns – Universitet har udarbejdet et notat om kulstofbinding ved skovrejsning.

[https://ign.ku.dk/ansatte/skov-natur-biomasse/?pure=da%2Fpublications%2Fkulstofbinding-ved-skovrejsning\(60b51204-0521-4de1-ae3c-8cd6bcd6836d\).html](https://ign.ku.dk/ansatte/skov-natur-biomasse/?pure=da%2Fpublications%2Fkulstofbinding-ved-skovrejsning(60b51204-0521-4de1-ae3c-8cd6bcd6836d).html)

Naturplan for kommunen 2016-2023 – er pt. i høring – frist 15. november.

Fiskeundersøgelser: Søborg kanalsystemet og Maglemøse Å er en af de højst producerende vandløb for ørreder. Højbro Å var fortsat påvirket af en landbrugs-forurening fra sidste vinter.

Esrum Å: Der er endnu ikke fundet finansiering til en omlægning.

Kirstine Thoresen-Lassen/Hillerød Kommune: Samarbejde med NST om stiforbindelse ved Langebjerg Ås (Gørløse Skov).

Fælles arrangement med NST om plantning af Folkeskov.

Velbesøgt offentligt møde om fredningsforslaget af Esrum Søes omgivelser i september.

Bynatur workshop som del af udarbejdelsen naturpolitik for kommunen.

Bæverdæmning i Stenfeltlille-grøften har givet vandstuvningsproblemer og vil blive fjernet.

Lis Vedel/Halsnæs Kommune: Kommunen har målt på vandgennemstrømningen i Frederiksværk kanal – den er god og stabil. Man arbejder på at forbedrer forholdene for græsningspleje på kommunens arealer. Kommunalbestyrelsen har afsat midler til Hunderevet.

Bo Simonsen/Danmarks Idrætsforbund: Forbundet arbejder på at redefinere sig som aktør. Idrætten oplever at stor del af brugerne aktiviteter er ikke organiserede, og det betyder bl.a. at billedet af skovens brugergrupper skal justeres.

Inge Hansen/DOF: Har leveret input til rapporten om Søborg Sø.

DOF har udarbejdet notat om MTB kørsel i skovene ift. fuglelivet. Baggrunden er friluftslivets forstyrrelser af rovfugle. Notatet findes her:

https://www.dof.dk/images/naturpolitik/naturpolitik/dokumenter/Notat_om_mountai_nbikekørsel_og_naturhensyn_i_danske_skove_BirdLifeDOF_2019_april64950.pdf

NST: Ja, bl.a. derfor vælger vi strategisk, når vi placerer friluftsfaciliteter. DOF har leveret stor indsats ifbm. inddragelse af rovfuglerederne ved NST planlægning af hugsten.

6) Næste møde er 5. maj kl 12-17 med ekskursion